

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અશોક લેલન લિ.

વી.

કેન્દ્રીય આબકારી કમિશનર, દિલ્હી-૨

ઓક્ટોબર ૨૫, ૨૦૦૪

[ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પસાયત અને ન્યાયમૂર્તિ સી.કે. ઠક્કર]

કેન્દ્રીય આબકારી અને મીઠું અધિનિયમ, ૧૯૪૪ - કલમ ૪(૧) - કેન્દ્રીય આબકારી નિયમો, ૧૯૪૪ - કેન્દ્રીય આબકારી મૂલ્યાંકન નિયમો, ૧૯૭૫ - નિયમ૬(બી) - કલમ ૪(૧) સાથે વાંચવામાં આવેલા નિયમો/૧૯૪૪ના નિયમોની જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘન બદલ આકારણીકર્તાને કારણદર્શક નોટિસ અને નિયમ૬(બી)નો ઉલ્લેખ કરતી માંગણી - ટ્રિબ્યુનલને બાબતની રવાનગી - ટ્રિબ્યુનલે અશોક લેલેન્ડના કેસને આકારણીકર્તાના કેસને એ રીતે પકડી રાખવામાં લાગુ કર્યો કે સીધા વેચાણ દ્વારા કિંમત નક્કી કરી શકાય છે, આથી કલમ ૪(૧) લાગુ પડતી નથી અને આકારણીકર્તાની અપીલને ફગાવી દેવામાં આવી - અપીલ પર, કોર્ટે ઠરાવ્યું કે; માગણીના સંદર્ભમાં, વિભાગનો કેસ નિયમ ૬-ટ્રિબ્યુનલ પર આધારિત હતો.

નિયમ ૬ની પૃષ્ઠભૂમિમાં અશોક લેલેન્ડના કેસની લાગુ પડવાની શક્યતાને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી, જો કે તે વિવાદ પર નોંધપાત્ર અસર કરે છે-આમ આ બાબતને તત્વાત્મક પાસાઓ અને અશોક લેલેન્ડના કેસની તત્કાલીન કેસની હકીકતો પર લાગુ પડવાની શક્યતાને ધ્યાનમાં લેવા માટે ટ્રિબ્યુનલને મોકલવામાં આવી હતી.

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ - અનુચ્છેદ ૧૪૧ – દાખલાઓ - પર આધાર - ધ્યાન રાખવાના સિદ્ધાંતો - ઠરાવવામાં આવેલ: અદાલતોએ ચર્ચા કર્યા પછીના નિર્ણયો પર આધાર રાખવો જોઈએ કે હકીકતની પરિસ્થિતિ કઈ રીતે નિર્ણયની હકીકતની પરિસ્થિતિ સાથે બંધબેસે છે જેના પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે - અદાલતોના અવલોકનોને ચુકિલડના પ્રમેય અથવા કાયદાની જોગવાઈઓ તરીકે વાંચી શકાય નહીં, પરંતુ જે સંદર્ભમાં તેઓ જણાવવામાં આવ્યા હોય તે સંદર્ભમાં વાંચવા જોઈએ-શબ્દો, શબ્દસમૂહો અને કાયદાની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરતી વખતે, ન્યાયાધીશો લાંબી ચર્ચાઓમાં પ્રવેશી શકે છે જેનો હેતુ સમજાવવાનો છે, વ્યાખ્યા આપવાનો નથી-વધુમાં ન્યાયાધીશો ચુકાદાઓનું અર્થઘટન કરતા નથી કારણ કે ચુકાદાઓને કાયદા તરીકે ગણવામાં આવતા નથી - કાયદાના શબ્દોનું પણ અર્થઘટન કરવાનું હોય છે, તેમના શબ્દોને કાયદા તરીકે અર્થઘટન કરવા જોઈએ નહીં-કાયદાનું અર્થઘટન.

અપીલકર્તાને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ રૂલ્સ, ૧૯૪૪ની વિવિધ જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કરવા બદલ કારણદર્શક નોટિસ આપવામાં આવી હતી, જે સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ એન્ડ સોલ્ટ એક્ટ, ૧૯૪૪ની કલમ ૪(૧) સાથે વાંચવામાં આવી હતી અને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ વેલ્યુએશન રૂલ્સ, ૧૯૭૫ના નિયમ ૬(બી)નો સંદર્ભ આપીને માંગણી કરવામાં આવી હતી. સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર અને ટ્રિબ્યુનલ બંનેએ માંગણીની પુષ્ટિ કરી હતી. જો કે, આ અદાલતે આ બાબતને ફરીથી સુનાવણી માટે મોકલી હતી.

૯૮% માલનો મોટાભાગનો ભાગ આકારણી કરનાર દ્વારા વપરાશ કરવામાં આવ્યો હતો અને સ્પેર માર્કેટમાં ૨% સીધો વેચાણ થયો હતો.આકારણીકર્તા દ્વારા કબજે કરીને વપરાયેલા માલની કિંમત નક્કી કરવા માટે, ટ્રિબ્યુનલે અશોક લેલેન્ડના કેસના નિર્ણયને લાગુ પાડ્યો હતો કે જ્યારે સીધા વેચાણ દ્વારા કિંમત નક્કી કરી શકાય છે, ત્યારે કલમ ૪(૧)(b) લાગુ થશે નહીં, અને તે મુજબ કબજે કરીને વપરાયેલા માલનું મૂલ્યાંકન સીધા વેચાણેલા માલની બજાર કિંમત પર આધારિત હોવું જોઈએ, અને આકારણીકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી દીધી હતી. આથી વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે.

અપીલકર્તા-આકારણીકર્તાએ દલીલ કરી હતી કે અશોક લેલેન્ડના કેસમાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો લાગુ કરવામાં ટ્રિબ્યુનલ ખોટું હતું કારણ કે તે કેસમાં ચુકાદો માત્ર એવી પરિસ્થિતિમાં લાગુ થઈ શકે છે જ્યાં સ્પેરપાર્ટ્સ માર્કેટમાં વેચવામાં આવતો માલ કેપ્ટિવલી વપરાયેલા માલ સાથે તમામ બાબતોમાં સમાન અને સંપૂર્ણ હોય અને તાત્કાલિક કેસમાં કેપ્ટિવલી વપરાયેલ માલ અલગ છે અને સ્પેરપાર્ટ્સ માર્કેટમાં વેચવામાં આવતા માલ સાથે સમાન નથી; અને વિભાગે તેના કેસને નિયમ ૬ પર આધારિત કર્યો છે જે ફક્ત ત્યારે જ લાગુ પડે છે જ્યારે કિંમતો અનિશ્ચિત હોય.

પ્રતિવાદી-વિભાગે દલીલ કરી હતી કે આ કેસ અશોક લેલેન્ડના કેસમાં જે નિર્ણય લેવાયો હતો તેની સામે આકારણી કરનારે કોઈ તથ્યાત્મક તફાવત રજૂ કર્યો નથી, તેથી ટ્રિબ્યુનલના આદેશમાં કોઈ હસ્તક્ષેપની જરૂર નથી.

અપીલને મંજૂરી આપતાં, કોર્ટે કહ્યું હતું કે;

૧. અદાલતોએ ચર્ચા કર્યા વિનાના નિર્ણયો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં કે જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ સાથે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ કેવી રીતે બંધબેસે છે.નિર્ણય પર આંધળો વિશ્વાસ રાખીને કેસોનો નિકાલ કરવો યોગ્ય નથી.પરિસ્થિતિની લવચીકતા, એક વધારાની અથવા અલગ હકીકત બે કિસ્સાઓમાં તારણો વચ્ચે મોટો તફાવત લાવી શકે

છે.અદાલતોના અવલોકનોને ન તો ચુકિલડના પ્રમેય તરીકે વાંચવા જોઈએ અને ન તો કાયદાની જોગવાઈઓ તરીકે અને તે પણ તેમના સંદર્ભમાંથી બહાર કાઢીને.આ અવલોકનોને જે સંદર્ભમાં તેઓ દેખાય છે તેમાં વાંચવા જોઈએ.

કહ્યું.અદાલતોના ચુકાદાઓને કાયદા તરીકે ગણવા જોઈએ નહીં.શબ્દો, શબ્દસમૂહો અને કાયદાની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે, ન્યાયાધીશો માટે લાંબી ચર્ચાઓ શરૂ કરવી જરૂરી બની શકે છે, પરંતુ ચર્ચાનો હેતુ સમજાવવાનો છે, વ્યાખ્યા આપવાનો નહીં.ન્યાયાધીશો કાયદાઓનું અર્થઘટન કરે છે, તેઓ ચુકાદાઓનું અર્થઘટન કરતા નથી.તેઓ કાયદાના શબ્દોનું અર્થઘટન કરે છે; તેમના શબ્દોનું અર્થઘટન કાયદા તરીકે થવું જોઈએ નહીં.
[૬૦૮-એ-સી]

સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર, કલકત્તા વિરુદ્ધ મિસ અલનૂરી ટોબેકો પ્રોડક્ટ્સ અને અન્ય, સી.એ.નં. ૪૫૦૨-૪૫૦૩/૧૯૯૮, જેનો નિર્ણય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા ૨૧.૭.૨૦૦૪ના રોજ કરવામાં આવ્યો હતો, તેનો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે.

લંડન ગ્રેવિંગ ડોક કંપની લિમિટેડ વિ. હોર્ટન, (૧૯૫૧) એસી ૭૩૭; હોમ ઓફિસ વિ. ડોર્સેટ ચાટ કંપની, (૧૯૭૦) ૨ એ.એલ. ૨૯૪ અને હેરિંગ્ટન વિ. બ્રિટિશ રેલ્વે બોર્ડ, (૧૯૭૨) ૨ ડબલ્યુ.એલ.આર. ૫૩૭, નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો છે.

૨. આ કેસમાં, વિભાગનો કેસ કેન્દ્રીય આબકારી મૂલ્યાંકન નિયમો, ૧૯૭૫ના નિયમ ૬ પર આધારિત હતો.ન્યાયાધીશોએ નિયમ ૬ની પૃષ્ઠભૂમિમાં અશોક લેલેન્ડના કેસની લાગુ પડવાની બાબતને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી, જો કે તેનો વિવાદ પર નોંધપાત્ર પ્રભાવ છે.તેથી, આ બાબતને તથ્યાત્મક પાસાને ધ્યાનમાં લેવા અને અશોક લેલેન્ડના કેસની વર્તમાન કેસની હકીકતો પર લાગુ પડવા માટે ટ્રિબ્યુનલને મોકલવામાં આવે છે.[૬૦૯-ડી-ઈ]

અશોક લેલેન્ડ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર, મદ્રાસ [૨૦૦૨]
૧૦ એસસીસી ૩૪૪, સંદર્ભિત.

દીવાની અપીલી હુકુમત: દિવાની અપીલ ક્રમાંક ૭૩૧૦-૭૩૧૨/૨૦૦૩

કેન્દ્રીય આબકારી કસ્ટમ અને ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, નવી દિલ્હીના તારીખ ૪.૪.૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશથી એ.નો. ઇ./૧૫૭૪ અને ૩૧૮૦/૯૩-એ અને ઇ/૧૬૬૮/૯૪-એ એફ.ઓ. નં. ૧૬૩-૧૬૫/૨૦૦૩-એનબી(એ) માં.

અપીલકર્તા માટે વી. લક્ષ્મી કુમારન, આલોક યાદવ અને રાજેશ કુમાર.

આર. મોહન, એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ, કૃષ્ણમૂર્તિ સ્વામી, ટી.એ.
ખાન અને પી. પરમેશ્વરન તેમની સાથે સામાવાળા માટે હતા.

ન્યાયાલયનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ અરિજીત પસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તાએ કસ્ટમ્સ, એક્સાઈઝ એન્ડ ગોલ્ડ (કંટ્રોલ) એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ (સંક્ષિપ્તમાં 'CEGAT') દ્વારા અપીલ નં. E/૧૫૭૪ અને ૩૧૮૦/૯૩A અને E/૧૬૬૮/૯૪-A માં આપવામાં આવેલા ચુકાદાની કાયદેસરતા પર પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો છે. ટૂંકમાં તથ્યાત્મક પૃષ્ઠભૂમિ નીચે મુજબ છે:

કેન્દ્રીય આબકારી નિયમો, ૧૯૪૪ (સંક્ષિપ્તમાં 'નિયમો') ની કલમ ૪(૧) સાથે વાંચવામાં આવેલ કેન્દ્રીય આબકારી અને મીઠું અધિનિયમ, ૧૯૪૪ (સંક્ષિપ્તમાં 'અધિનિયમ') ની વિવિધ જોગવાઈઓના ઉલ્લંઘનનો આરોપ મૂકતી ૧.૧૦.૧૯૯૨ થી ૧૧.૩.૧૯૯૩ ના સમયગાળા માટે અપીલકર્તાને ૨૯.૦૪.૧૯૯૩ ના રોજ કારણદર્શક નોટિસ આપવામાં આવી હતી. કેન્દ્રીય આબકારી મૂલ્યાંકન નિયમો, ૧૯૭૫ (ટૂંકમાં 'મૂલ્યાંકન નિયમો') ના નિયમ ૬ (બી) નો સંદર્ભ આપવામાં આવ્યો હતો અને એવું સૂચવવામાં આવ્યું હતું કે ૩૮,૦૮,૧૨૭.૪૦/- રૂપિયાની ટૂંકી ડ્યુટી વસૂલવામાં આવી હતી. આ નોટિસનો જવાબ નોટિસ લેનાર (જેને હવે પછી 'આકારણી કરનાર' તરીકે ઓળખવામાં આવશે) દ્વારા ૨૯.૦૫.૧૯૯૩ના રોજ આપવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે આક્ષેપ મુજબ કોઈ ઉલ્લંઘન થયું નથી.

રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી અને કારણદર્શક નોટિસના જવાબને ધ્યાનમાં લઈને કેન્દ્રીય આબકારી, નવી દિલ્હીના કલેક્ટરે ઉપરોક્ત રકમની માંગની પુષ્ટિ કરી હતી. એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જવાબમાં આકારણીકર્તા દ્વારા લેવામાં આવેલ વલણ તથ્યહીન હતું.

આકારણીકર્તાએ સી.ઈ.જી.એ.ટી. સમક્ષ અપીલ કરી હતી, જેણે ૫.૧૦.૧૯૯૮ના રોજ તેના આદેશ દ્વારા અપીલને ફગાવી દીધી હતી. આ બાબતને આ અદાલત સમક્ષ એવા વલણ સાથે લાવવામાં આવી હતી કે આકારણીકર્તાને સુનાવણીની તક આપ્યા વિના અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો. તારીખ ૨૪.૮.૨૦૦૧ના આદેશ દ્વારા આ અદાલતે

સી.ઈ.જી.એ.ટી. દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કર્યો હતો અને કેસની ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના ગુણદોષ પર નવી વિચારણા માટે આ બાબતને પાછી મોકલી હતી. આમ સી.ઈ.જી.એ.ટી. દ્વારા આ બાબતની ફરીથી સુનાવણી કરવામાં આવી હતી.

સી.ઈ.જી.એ.ટી. અનુસાર આ મુદ્દો આકારણીકર્તા દ્વારા કબજે કરાયેલા માલના મૂલ્યના નિર્ધારણ સાથે સંબંધિત છે.તેણે એ હકીકતની નોંધ લીધી હતી કે સ્પેર માર્કેટમાં ૨ ટકા સીધું વેચાણ હતું, જોકે ૯૮ ટકા ઉત્પાદનનો કબજે કરીને વપરાશ કરવામાં આવી રહ્યો હતો.એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે કબજે કરીને વપરાયેલ માલનું મૂલ્ય કેવી રીતે નક્કી કરવું તે અશોક લેલેન્ડ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝના કલેક્ટર, મદ્રાસ (૨૦૦૨ (૧૦) એસસીસી ૩૪૪) માં આ કોર્ટ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું. એ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે ઉપરોક્ત નિર્ણય મુજબ, ભાવ સીધા વેચાણ દ્વારા નક્કી કરી શકાય છે, તેથી અધિનિયમની કલમ ૪(૧)(b) લાગુ કરવાનો પ્રશ્ન ઊભો થશે નહીં.કેપિટલની વપરાશમાં લેવાતા માલનું મૂલ્યાંકન સીધા વેચાયેલા માલની બજાર કિંમત પર આધારિત હોવું જોઈએ.તેથી, આકારણીકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલોને ફગાવી દેવામાં આવી હતી, પરંતુ કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનો જે ભાગ દંડ સાથે સંબંધિત હતો, તેને બાજુ પર રાખવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તા તરફથી હાજર રહેલા વિદ્વાન વિદ્વાન કાઉન્સેલ શ્રી લક્ષ્મી કુમારને રજૂઆત કરી હતી કે અશોક લેલેન્ડના કેસ (ઉપર) માં ટ્રિબ્યુનલે નિર્ણય લાગુ કરવામાં ભૂલ કરી હતી કારણ કે હકીકત અલગ હતી.વિભાગે તેના કેસનું મૂલ્યાંકન મૂલ્યાંકન નિયમોના નિયમ ૬ પર આધારિત કર્યું છે, જે ફક્ત ત્યારે જ લાગુ પડે છે જ્યારે કિંમતો અનિશ્ચિત હોય.કેસમાં ચુકાદો માત્ર એવી પરિસ્થિતિમાં લાગુ પડે છે કે જ્યાં સ્પેરપાર્ટ્સના બજારમાં વેચાયેલ માલ, કબજે કરેલા વપરાશના માલની જેમ જ બધી બાબતમાં એક્સરખો અને સંપૂર્ણ હોય, જે કબજે કરેલા વપરાશના માલ તરીકે સ્વીકાર્ય છે, કારણ કે વર્તમાન કેસમાં કબજે કરેલા વપરાશના માલ અલગ છે અને સ્પેરપાર્ટ્સના બજારમાં વેચાયેલ માલની જેમ એક્સરખા નથી, તેથી અશોક લેલેન્ડના કેસમાં (ઉપર) દર્શાવેલ સિદ્ધાંતો લાગુ નહીં પડે.

જવાબમાં શ્રી આર. મોહને જાણ્યું કે મહેસૂલ તરફથી હાજર રહેલા અધિક સોલિસિટર જનરલે રજૂઆત કરી હતી કે આકારણી કરનારે અશોક લેલેન્ડના કેસ (સુપ્રા)માં જે નિર્ણય લેવાયો હતો તેની સામે વર્તમાન કેસની વાત છે ત્યાં સુધી કોઈ તથ્યાત્મક તફાવત રજૂ કર્યો નથી.તેથી, સી.ઈ.જી.એ.ટી.નો નિર્ણય કોઈ પણ હસ્તક્ષેપની ખાતરી આપતો નથી. અશોક લેલેન્ડના કેસમાં (સુપ્રા) તે અન્ય બાબતોની સાથે નીચે મુજબ રાખવામાં આવ્યું હતું:

"અમારા મતે, આ કાયદાની જોગવાઈઓ ખૂબ સ્પષ્ટ છે.માલની હેરફેર પર આબકારી જકાત ચૂકવવાની હોય છે.દૂર કરવાના સમયે કોઈ વેચાણ ન હોઈ શકે, તેથી આ કાયદાની કલમ ૪ એ નક્કી કરે છે કે આબકારી જકાત વસૂલવાના હેતુઓ માટે મૂલ્ય કેવી રીતે નક્કી કરવું.મુખ્ય જોગવાઈ કલમ ૪(૧)(એ) છે, જે જણાવે છે કે મૂલ્ય તેની સામાન્ય કિંમત હશે, એટલે કે, જે કિંમતે માલસામાન સામાન્ય રીતે આકારણી કરનાર દ્વારા જથ્થાબંધ વેપાર દરમિયાન ખરીદનારને વેચવામાં આવે છે.કલમ ૪(૪)(ઇ) સ્પષ્ટ કરે છે કે ડીલરને કરવામાં આવેલ વેચાણને જથ્થાબંધ વેપાર ગણવામાં આવશે.તેથી, સામાન્ય કિંમત એ કિંમત હશે કે જેના પર જથ્થાબંધ વેપારમાં માલ વેચવામાં આવે છે.સામાન્ય રીતે કહીએ તો, સામાન્ય કિંમત એ છે કે જેના પર માલસામાન લોકોમાં વેચાય છે.અહીં જાહેર જનતાને વેચાણ ડીલર્સ દ્વારા થાય છે, તેથી સામાન્ય કિંમત ડીલરને વેચાણ કિંમત છે.વિદ્વાન વિદ્વાન કાઉન્સેલ દ્વારા જે પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે શરત આ સામાન્ય નિયમમાં કોઈ અપવાદ નથી.આ જોગવાઈ એટલી જ પૂરી પાડે છે કે જો કોઈ આકારણી કરનાર જુદા જુદા વર્ગના ખરીદદારોને જુદી જુદી કિંમતે માલ વેચે છે, તો ખરીદદારોના આવા દરેક વર્ગના સંદર્ભમાં, સામાન્ય કિંમત એ કિંમત હશે કે જેના પર માલ તે વર્ગને વેચવામાં આવે છે.આ શરતનો અર્થ એ નથી કે આકારણી કરનાર જુદા જુદા વર્ગના ખરીદદારોને જુદી જુદી કિંમતે વેચે છે, તેથી તે વસ્તુની કિંમત અનિશ્ચિત કિંમત બની જાય છે.તે વસ્તુની કિંમત સામાન્ય કિંમત રહેશે કે જેના પર આકારણી કરનાર દ્વારા સામાન્ય રીતે જાહેર જનતાને તે વસ્તુઓ વેચવામાં આવે છે, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જે કિંમતે તે બજારમાં વેચાય છે.માત્ર એ હકીકત છે કે વેચાણ સરકારના સંરક્ષણ અથવા નાગરિક વિભાગને પણ

અલગ અલગ કિંમતે કરવામાં આવે છે, તેનો અર્થ એ નથી કે કિંમત અનિશ્ચિત કિંમત બની જાય છે.અપીલકર્તાઓના કિસ્સામાં, એક કિંમત નક્કી કરી શકાય છે.તેઓ ચોક્કસ ભાવે બજારમાં વેચે છે.કલમ ૪(૧)(b) અમલમાં આવશે નહીં અને બિલકુલ લાગુ થશે નહીં.જો કિંમત નક્કી ન કરી શકાય તો કાયદાની કલમ ૪(૧)(b) લાગુ થશે નહીં.આ કિસ્સામાં, ઉપર સૂચવ્યા મુજબ, કિંમત નક્કી કરી શકાય છે અને તેથી કલમ ૪(૧)(b)ના ઉપયોગનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. જો કલમ ૪(૧)(b) લાગુ ન પડે તો નિયમ ૬ પણ લાગુ નહીં પડે.

અદાલતોએ ચર્ચા કર્યા વિનાના નિર્ણયો પર આધાર રાખવો જોઈએ નહીં કે જે નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તેની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ સાથે વાસ્તવિક પરિસ્થિતિ કેવી રીતે બંધબેસે છે.અદાલતોના અવલોકનો ન તો ચુકિલડના પ્રમેય તરીકે વાંચવા જોઈએ અને ન તો કાયદાની જોગવાઈઓ તરીકે અને તે પણ તેમના સંદર્ભમાંથી બહાર કાઢવામાં આવે છે.આ અવલોકનોને જે સંદર્ભમાં તે જણાવવામાં આવ્યા હોય તે સંદર્ભમાં વાંચવા જોઈએ.અદાલતોના ચુકાદાઓને કાયદા તરીકે ગણવા જોઈએ નહીં.શબ્દો, શબ્દસમૂહો અને કાયદાની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવા માટે, ન્યાયાધીશો માટે લાંબી ચર્ચાઓ કરવી જરૂરી બની શકે છે, પરંતુ ચર્ચાનો હેતુ સમજાવવાનો છે, વ્યાખ્યા આપવાનો નથી.ન્યાયાધીશો કાયદાઓનું અર્થઘટન કરે છે, તેઓ ચુકાદાઓનું અર્થઘટન કરતા નથી.તેઓ કાયદાના

શબ્દોનું અર્થઘટન કરે છે; તેમના શબ્દોનું અર્થઘટન કાયદા તરીકે થવું જોઈએ નહીં.લંડન ગ્રેવિંગ ડોક કંપની લિમિટેડ વિ. હોર્ટન (૧૯૫૧ એ.સી. ૭૩૭ પૃ. ૭૬૧) માં, લોર્ડ મેક ડમોટે અપલોકન કર્યું:

"આ બાબતનો ઉકેલ, અલબત્ત, વિલ્સ, જે. ના ઇપિસિમા વર્ટીને સંસદના કાયદાનો ભાગ ગણીને અને તેના પર યોગ્ય અર્થઘટનના નિયમો લાગુ કરીને કરી શકાતો નથી.આ તે સૌથી પ્રતિષ્ઠિત ન્યાયાધીશ દ્વારા વાસ્તવમાં ઉપયોગમાં લેવાતી ભાષાને આપવામાં આવતા મહાન મહત્વને ઘટાડવા માટે નથી.

હોમ ઓફિસ વિ. ડોર્સેટ ચાટ કો. (૧૯૭૦ (૨) ઓલ ઇ.આર. ૨૯૪) માં લોર્ડ રીડે કહ્યું હતું કે, "લોર્ડ એટકિનના ભાષણને કાયદાકીય વ્યાખ્યા તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં. નવી પરિસ્થિતિઓમાં તેને લાયક ઠેરવવાની જરૂર પડશે."મેગરી, જે. (૧૯૭૧) ૧૬બલ્યુ.એલ.આર. ૧૦૬૨ માં અપલોકન કર્યું:"કોઈએ રસેલ એલ.જે.ના અનામત ચુકાદાને પણ સંસદના કાયદા તરીકે ન ગણવો જોઈએ.અને, હેરિગ્ટન વિ. બ્રિટિશ રેલ્વે બોર્ડ (૧૯૭૨ (૨) WLR ૫૩૭) માં લોર્ડ મોરિસે કહ્યું:

"કોઈ ભાષણ અથવા ચુકાદાના શબ્દોને કાયદાકીય કાયદામાં શબ્દો તરીકે ગણવામાં જોખમ રહેલું છે, અને એ યાદ રાખવું જોઈએ કે કોઈ ચોક્કસ કેસના તથ્યોના સંદર્ભમાં ન્યાયિક ઉચ્ચારણો કરવામાં આવે છે.

પરિસ્થિતિની લવચીકતા, એક વધારાની અથવા અલગ હકીકત બે કિસ્સાઓમાં તારણો વચ્ચે મોટો તફાવત લાવી શકે છે.નિર્ણય પર આંધળો વિશ્વાસ રાખીને કેસોનો નિકાલ કરવો યોગ્ય નથી.

પૂર્વવર્તી દાખલાઓ લાગુ કરવાના સંદર્ભમાં લોર્ડ ડેનિંગના નીચેના શબ્દો લોકસ ક્લાસિક્સ બની ગયા છે:

"દરેક કેસ તેના પોતાના તથ્યો પર આધાર રાખે છે અને એક કેસ અને બીજા વચ્ચેની નજીકની સમાનતા પૂરતી નથી કારણ કે એક નોંધપાત્ર વિગત પણ સમગ્ર પાસાને બદલી શકે છે, આવા કેસો નક્કી કરતી વખતે, વ્યક્તિએ એક કેસના રંગને બીજા રંગ સાથે મેળવીને કેસો નક્કી કરવાના લાલચને ટાળવો જોઈએ (જેમ કે કોર્ડોઝો દ્વારા કહેવામાં આવ્યું છે).તેથી, રેખાની કઈ બાજુએ કેસ આવે છે તે નક્કી કરવા માટે, બીજા કેસ સાથેની વ્યાપક સમાનતા બિલકુલ નિર્ણાયક નથી.

"આદર્શનું પાલન માત્ર એટલું જ હોવું જોઈએ કે તે ન્યાયનો માર્ગ દર્શાવે છે, પરંતુ તમારે મૃત લાકડાને કાપવા અને બાજુની ડાળીઓને કાપવી જ જોઈએ નહીં તો તમે તમારી જાતને ઝાડીઓ અને ડાળીઓમાં ખોવાયેલી જોશો.મારી વિનંતી છે કે ન્યાયના માર્ગને અવરોધોથી મુક્ત રાખવામાં આવે જે તેને અવરોધિત કરી શકે.

આ પાસાને સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ કલેક્ટર, કલકત્તા વિ. એમ/એસ અલનૂરી ટોબેકો પ્રોડક્ટ્સ અને અન્ય (સિવિલ અપીલ નં. ૪૫૦૨-

૪૫૦૩/૧૯૯૮, ૨૧.૭.૨૦૦૪ ના રોજ ફેસલ તા. કરાયેલ) માં પ્રકાશિત કરવામાં આવ્યો છે. આ યોગ્ય છે કારણ કે આકારણી કરનાર અપીલકર્તાના વિદ્વાન વિદ્વાન કાઉન્સેલ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિભાગનો કેસ વેલ્યુએશન રૂલના નિયમ ૬ પર આધારિત હતો.સી.ઈ.જી.એ.ટી.એ મૂલ્યાંકન નિયમોના નિયમ ૬ની પૃષ્ઠભૂમિમાં અશોક લેલેન્ડના કેસ (સુપ્રા)ની લાગુ પડવાની બાબતને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી, જો કે તેનો વિવાદ પર નોંધપાત્ર પ્રભાવ છે.ઉપરોક્ત સંજોગોમાં ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના અમે આ બાબતને સી.ઈ.જી.એ.ટી.ને તથ્યાત્મક પાસાઓ અને અશોક લેલેન્ડના કેસ (ઉપર)ની વર્તમાન કેસની હકીકતો પર લાગુ પડવાની વિચારણા કરવા માટે મોકલીએ છીએ.ખર્ચ અંગેના કોઈપણ આદેશ વિના ઉપર દર્શાવેલ હદ સુધી અપીલ કરવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

અપીલ મંજૂર.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official

purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.